

กรมสุขภาพจิต
Department of Mental Health

แผนพัฒนาสุขภาพจิตแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2561 - 2580)

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

วิสัยทัศน์ (Vision)

คนไทยมีปัญญา อารมณ์ดี และมีความสุข อยู่ในสังคมอย่างทรงคุณค่า
Thai people have wisdom, good emotional intelligence, happiness
and valuable life in society.

พันธกิจ (Mission)

พัฒนาและขับเคลื่อนงานสุขภาพจิตและจิตเวชให้มีประสิทธิภาพ
ลดปัจจัยเสี่ยง เพิ่มปัจจัยคุ้มครองด้านสุขภาพจิต ส่งเสริมให้ประชาชน
มีความตระหนักรู้และความเข้าใจต่อปัญหาสุขภาพจิต รวมทั้งสร้าง
ความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ในการลดอคติต่อผู้มีปัญหาสุขภาพจิต

เป้าหมาย (Goals)

ระยะ	5 ปี	10 ปี	15 ปี	20 ปี
	(พ.ศ. 2561-2565)	(พ.ศ. 2566-2570)	(พ.ศ. 2571-2575)	(พ.ศ. 2576-2580)
เด็กมีความฉลาดทางสติปัญญา (IQ)	≥ 100	≥ 101	≥ 103	≥ 105
เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) อยู่ในเกณฑ์ปกติ	> ร้อยละ 80	> ร้อยละ 82	> ร้อยละ 84	> ร้อยละ 85
ครอบครัวมีความเข้มแข็ง และความอบอุ่น	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	ร้อยละ 95
ประเทศไทยมีคะแนนความสุข (World Happiness Index) เพิ่มขึ้นจากปี 2560	≥ 0.1	≥ 0.2	≥ 0.3	≥ 0.4
อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ	ไม่เกิน 6.0 ต่อ ปชก. แสนคน	ไม่เกิน 5.6 ต่อ ปชก. แสนคน	ไม่เกิน 5.3 ต่อ ปชก. แสนคน	ไม่เกิน 5.1 ต่อ ปชก. แสนคน
ร้อยละของอำเภอที่บูรณาการ การดำเนินงานสุขภาพจิต ตามมาตรฐานแล้ว ประชาชน มีความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดี	ร้อยละ 50	ร้อยละ 55	ร้อยละ 60	ร้อยละ 65

ยุทธศาสตร์ที่

1

ส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตตลอดช่วงชีวิต

- ▶ เป้าประสงค์ 1.1 คนไทยเข้าใจและใส่ใจสุขภาพจิตของตนเอง ครอบครัวและชุมชน
- ▶ เป้าประสงค์ 1.2 ภาครัฐเครือข่ายเสริมสร้างการมีส่วนร่วมให้คนไทยมีปัญหา
อารมณ์ดี และมีความสุข

ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงสาธารณสุข / กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / กระทรวงศึกษาธิการ / กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานสนับสนุน / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม / กระทรวงวัฒนธรรม / กระทรวงยุติธรรม / สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ / กรุงเทพมหานคร / กรมประชาสัมพันธ์ / สำนักงานตำรวจแห่งชาติ / โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และศิริราช / สำนักงานศาลยุติธรรม / สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ / หน่วยงานที่มีการจัดการเรียนการศึกษานอกระบบ / องค์กรเอกชน / สถานประกอบการภาคเอกชน / ภาคประชาสังคม / เครือข่ายนักสื่อสารชุมชน / สมาคมสมาพันธ์ผู้ดูแลไทย / สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย / สมาคมสายใยครอบครัว / สมาคมเสริมสร้างชีวิต / องค์กรสื่อสารมวลชน / มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว / มูลนิธิสถาบันพัฒนานิติจิตเวชเด็ก เยาวชน และครอบครัว / มูลนิธิแม่คุณภาพ / องค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลช่วยเหลือและพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยจิตเวช และผู้ดูแล / องค์กรผู้ประกอบการวิชาชีพและสหวิชาชีพ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์ 1.1 คนไทยเข้าใจและใส่ใจสุขภาพจิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายระยะ 20 ปี				แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ
	พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580	
1. ร้อยละของคนไทยที่มีความตระหนักและเข้าใจเรื่องสุขภาพจิต	ร้อยละ 40	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	1. สร้างความตระหนักและความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพจิตและปัญหาสุขภาพจิต ที่ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบ (Awareness) และเฝ้าระวัง (Surveillance) ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วย
2. ร้อยละของคนไทยยอมรับและให้โอกาสต่อผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวช	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	ร้อยละ 95	2. ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความรู้ ด้านสุขภาพจิตแบบองค์รวม 3. ลดอคติ ลดการตีตรา และการเลือกปฏิบัติต่อผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวช (Stigma & Discrimination) 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ (Resilience) ให้กับคนไทยในการรับมือกับปัญหาสุขภาพจิตที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
3. ร้อยละของคนไทยที่ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตตามช่วงวัย	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	5. สร้างความเข้มแข็งของคนไทยในการปรับเปลี่ยนมุมมอง การดูแลสุขภาพจิต เพื่อพัฒนาความรู้ทางสุขภาพจิต (Mental Health Literacy) 6. สร้างให้เกิดการเรียนรู้ด้านสุขภาพจิต โรครจิตเวช และสารเสพติด โดยบรรจุเป็นสาระการเรียนรู้ไว้ในหลักสูตรแกนกลางและหรือหลักสูตรสถานศึกษาในทุกระดับประเภทการศึกษา 7. เสริมสร้างสายสัมพันธ์ที่เข้มแข็งภายในครอบครัว (Attachment) 8. ส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตคนไทยทุกกลุ่มวัย

เป้าประสงค์ 1.2 ภาคิเครือข่ายเสริมสร้างการมีส่วนร่วมให้คนไทยมีปัญญา อารมณ์ดี และมีความสุข

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายระยะ 20 ปี				แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ
	พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580	
1. ร้อยละของเด็กที่มีคะแนน IQ ต่ำกว่า 100 ได้รับการพัฒนา	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	ร้อยละ 95	ร้อยละ 100	- ส่งเสริม IQ โดยเพิ่มการเข้าถึงบริการการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี - ส่งเสริม EQ โดยพัฒนาโปรแกรม/เครื่องมือเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในทุกกลุ่มวัย - สร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตคนไทยทุกกลุ่มวัย
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มารับบริการในคลินิกผู้สูงอายุ/คลินิกโรคไม่ติดต่อเรื้อรังได้รับการคัดกรองภาวะซึมเศร้า	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100	- ส่งเสริมความสุขในคนไทย - พัฒนานวัตกรรมส่งเสริมสุขภาพจิต (Promotion Program) และป้องกันปัญหาสุขภาพจิต (Prevention Program) ในยุคดิจิทัลที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการครอบคลุมทุกกลุ่มวัย โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน
3. ร้อยละของคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีความสุขเท่ากับหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ย	ร้อยละ 85	ร้อยละ 87	ร้อยละ 89	ร้อยละ 90	สนับสนุนและผลักดันให้ภาคีเครือข่ายสุขภาพในตำบล ร่วมกันดูแลสุขภาพจิตคนไทยภายใต้มาตรฐานการดำเนินงานสุขภาพจิต

ยุทธศาสตร์ที่

2

พัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวช

- ▶ เป้าประสงค์ 2.1 ผู้ป่วยจิตเวชและผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชเข้าถึงบริการมาตรฐานตั้งแต่เริ่มป่วย
- ▶ เป้าประสงค์ 2.2 ผู้ป่วยจิตเวชและผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชได้รับบริการตามมาตรฐานจนหายทุเลา สามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างปกติสุข

ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงสาธารณสุข / กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ / กระทรวงแรงงาน / กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานสนับสนุน / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงศึกษาธิการ / สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ / โรงพยาบาลตุลาการเฉลิมพระเกียรติ สำนักงานศาลยุติธรรม / สถานประกอบการภาคเอกชน / มูลนิธิออทิสติกไทย / สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย / มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยาในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี / มูลนิธิสถาบันพัฒนานิติจิตเวชเด็ก เยาวชน และครอบครัว / สมาคมเสริมสร้างชีวิต / มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว / สมาคมสมาพันธ์ผู้ดูแลไทย / สมาคมสายใยครอบครัว / องค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลช่วยเหลือและพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยจิตเวชและผู้ดูแล / องค์กรผู้ประกอบการวิชาชีพและสหวิชาชีพ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์ 2.1 ผู้ป่วยจิตเวชและผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชเข้าถึงบริการมาตรฐานตั้งแต่เริ่มป่วย

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายระยะ 20 ปี				แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ
	พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580	
1. อัตราการเข้าถึงบริการของโรคที่สำคัญทางจิตเวช					1. จัดระบบบริการสุขภาพจิตระดับปฐมภูมิที่มีประสิทธิภาพ (Primary Care Cluster 4.0) 2. พัฒนาระบบเฝ้าระวังและคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตและโรคที่สำคัญทางจิตเวชที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 3. พัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชทั้งด้านบุคลากรสถานที่การบำบัดรักษา และยาจิตเวชที่สำคัญและจำเป็นในสถานบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ และได้รับการประกันคุณภาพ 4. ส่งเสริมและพัฒนาระบบบริการสุขภาพอย่างบูรณาการและเน้นการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน (Empowerment) 5. เพิ่มการเข้าถึงบริการที่เหมาะสม การดูแลต่อเนื่องเพิ่มขึ้น (โรคจิตเภท/โรคซึมเศร้า/ผู้ติดยาเสพติดที่มีปัญหาสุขภาพจิต/ออทิสติก/โรคสมาธิสั้น) 6. เพิ่มการเข้าถึงบริการที่เหมาะสม และดูแลต่อเนื่องและลดอัตราการกลับป่วยซ้ำ (โรคจิตเภท/โรคซึมเศร้า/ผู้ติดยาเสพติดที่มีปัญหาสุขภาพจิต) 7. พัฒนามาตรฐานสถานบริการสุขภาพจิตในชุมชน เช่น บ้านกึ่งวิถี โรงพยาบาลกลางวัน เป็นต้น
- โรคออทิสติก (Autistic)	ร้อยละ 15	ร้อยละ 27	ร้อยละ 39	ร้อยละ 50	
- โรคสมาธิสั้น (ADHD)	ร้อยละ 15	ร้อยละ 27	ร้อยละ 39	ร้อยละ 50	
- โรคซึมเศร้า (Depressive disorder)	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	
- โรคจิตเภท (Schizophrenia)	ร้อยละ 74	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	
2. ช่วงเวลาของอาการโรคจิตเภทที่ไม่ได้รับการรักษา (Duration of Untreated Psychosis : DUP) ลดลงจากปีเริ่มต้นแผน	ร้อยละ 2	ร้อยละ 3	ร้อยละ 4	ร้อยละ 5	
3. ร้อยละของศูนย์แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว (Primary Care Cluster : PCC) ในชุมชนมีระบบในการดูแลสุขภาพจิตและจิตเวช	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	

เป้าประสงค์ 2.1

ผู้ป่วยจิตเวชและผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชเข้าถึงบริการมาตรฐานตั้งแต่เริ่มป่วย

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายระยะ 20 ปี				แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ
	พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580	
4. ร้อยละของผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงไม่ก่อความรุนแรงซ้ำภายใน 1 ปี	ร้อยละ 96	ร้อยละ 97	ร้อยละ 98	ร้อยละ 99	8. สนับสนุนให้หน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่มีการเฝ้าระวัง ติดตามดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V) อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับเขตสุขภาพในชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์ 2.2 ผู้ป่วยจิตเวชและผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชได้รับการตามมาตรฐาน จนหายทุเลาสามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างปกติสุข

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายระยะ 20 ปี				แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ
	พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580	
1. ร้อยละของผู้ป่วยจิตเวช ยาเสพติดที่หยุดเสพต่อเนื่อง 3 เดือนหลังจำหน่าย จากการบำบัดรักษา	ร้อยละ 94	ร้อยละ 95	ร้อยละ 96	ร้อยละ 97	1. เสริมสร้างความเข้มแข็งและความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการจัดบริการสุขภาพจิตในชุมชน 2. พัฒนาคูณภาพระบบบริการเฉพาะทางสุขภาพจิตและจิตเวช 3. ผลักดันและสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทั้งในและนอกระบบสาธารณสุขในการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวช และคนพิการที่มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวช 4. พัฒนาศักยภาพและสนับสนุนเพื่อนผู้เชี่ยวชาญ (Peer specialist) ให้สามารถดูแลผู้ป่วยจิตเวชในระบบเพื่อนสนับสนุนเพื่อน (Peer support system) 5. พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพในการมีงานทำและการประกอบอาชีพของผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวช และคนพิการที่มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวช 6. เสริมพลังผู้ดูแลและผู้ป่วยจิตเวชเพื่อมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายระดับชาติ (Policy Advocacy) 7. จัดสวัสดิการให้แก่ผู้ป่วยจิตเวช ในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี 8. พัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตในภาวะวิกฤติ ได้แก่ MCATT / OSCC / SMI-V
2. ร้อยละของผู้ป่วยจิตเวชที่ได้รับการรักษาแบบผู้ป่วยใน มีอาการทางจิตหายทุเลา	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100	
3. ร้อยละของผู้ป่วยโรคที่สำคัญทางจิตเวช ที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	ร้อยละ 40	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	

ยุทธศาสตร์ที่

3

ขับเคลื่อนและผลักดันมาตรการทางกฎหมาย สังคม และสวัสดิการ

- ▶ เป้าประสงค์ 3.1 ผู้ป่วยจิตเวชได้รับการคุ้มครองสิทธิ ส่งเสริมสุขภาพจิต ป้องกันปัญหาสุขภาพจิตได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างถูกต้องเหมาะสม

ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงสาธารณสุข / กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / กระทรวงแรงงาน / กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ / โรงพยาบาลตุลาการเฉลิมพระเกียรติ สำนักงานศาลยุติธรรม / มูลนิธิสถาบันพัฒนานิติจิตเวชเด็ก เยาวชน และครอบครัว

หน่วยงานสนับสนุน / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงมหาดไทย / กระทรวงวัฒนธรรม / สำนักงานอัยการสูงสุด / สำนักงานตำรวจแห่งชาติ / สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ / สถานประกอบการภาคเอกชน / มูลนิธิอหิสติกไทย / สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย / มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยาในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี / สมาคมเสริมสร้างชีวิต / มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว / สมาคมสมาพันธ์ผู้ดูแลไทย / องค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลช่วยเหลือและพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยจิตเวชและผู้ดูแล / องค์กรผู้ประกอบการวิชาชีพและสหวิชาชีพและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์ 3.1 ผู้ป่วยจิตเวชได้รับการคุ้มครองสิทธิ ส่งเสริมสุขภาพจิต ป้องกันปัญหาสุขภาพจิต ได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายระยะ 20 ปี				แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ
	พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580	
1. ร้อยละของผู้ป่วยจิตเวชที่ได้รับการดูแลตาม พ.ร.บ. สุขภาพจิต ได้รับการติดตามอย่างต่อเนื่อง	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	ร้อยละ 95	ร้อยละ 100	1. ขับเคลื่อน ผลักดันและบังคับใช้กฎหมายสุขภาพจิตและมาตรการทางกฎหมายอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมโดยสนับสนุนให้เกิดระบบการตัดสินใจในการบำบัดรักษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยจิตเวชและผู้รับดูแลผู้ป่วยจิตเวช (Caregiver)
2. ร้อยละของผู้ป่วยจิตเวชในชุมชนที่ได้รับการดูแลจากผู้รับดูแลผู้ป่วยจิตเวช (Caregiver) อย่างถูกต้องและมีมาตรฐาน	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100	2. พัฒนาระบบบริการนิตិสุขภาพจิต หรือระบบการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวช หรือผู้ป่วยจิตเวชในกระบวนการยุติธรรม 3. สร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายสาธารณสุข ภาคีเครือข่ายในกระบวนการยุติธรรม และภาคีเครือข่ายด้านสังคมในการดำเนินงานด้านนิติสุขภาพจิต 4. จัดตั้งหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้รับดูแลผู้ป่วยจิตเวช (Caregiver) ให้มีศักยภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม 5. แก้ไขเพิ่มเติมหรือออกกฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มปัจจัยปกป้อง ลดปัจจัยเสี่ยงและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต 6. กำหนดมาตรฐาน ชี้นทะเบียนและตรวจสอบการดำเนินงานสถานรับดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่เป็นเอกชน เพื่อกำกับควบคุมองค์กรที่ให้บริการดูแลผู้ป่วย 7. พัฒนาและสนับสนุนการให้สุขภาพจิตศึกษาแก่ผู้มีปัญหาสุขภาพจิต/ผู้ป่วยจิตเวช และผู้รับดูแลผู้ป่วยจิตเวช (Caregiver) รวมถึงจัดหาสวัสดิการสำหรับผู้รับดูแลผู้ป่วยจิตเวช (Caregiver) 8. พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้ป่วยจิตเวช
3. ร้อยละของสถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสถานบำบัดรักษาตาม พ.ร.บ. สุขภาพจิต	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	

ยุทธศาสตร์ที่

4

พัฒนาวิชาการและกลไกการดำเนินงานด้านสุขภาพจิต

- ▶ เป้าประสงค์ 4.1 หน่วยบริการด้านสุขภาพจิตมีการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล
- ▶ เป้าประสงค์ 4.2 หน่วยบริการด้านสุขภาพจิต มีการพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการ

ผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงสาธารณสุข / กระทรวงการคลัง / กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม / สำนักงบประมาณ / สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ / สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

หน่วยงานสนับสนุน / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการ / กระทรวงแรงงาน / กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / กระทรวงมหาดไทย / กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงวัฒนธรรม / สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ / สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ / สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ / สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) / โรงพยาบาลตุลาการเฉลิมพระเกียรติ สำนักงานศาลยุติธรรม / มูลนิธิสถาบันพัฒนานิติจิตเวชเด็ก เยาวชน และครอบครัว / สมาคมสมาพันธ์ผู้ดูแลไทย / สมาคมสายใยครอบครัว / มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว / สมาคมเสริมสร้างชีวิต / สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย / เครือข่ายองค์กรเอกชนสาธารณสุขประโยชน์ / องค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลช่วยเหลือและพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยจิตเวชและผู้ดูแล / องค์กรผู้ประกอบการวิชาชีพและสหวิชาชีพและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์ 4.1

หน่วยบริการด้านสุขภาพจิตมีการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายระยะ 20 ปี				แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ
	พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580	
1. ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพจิตต่อค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ(Proportion of Mental Health Expenditure per Health Expenditure)	มากกว่าหรือเท่ากับ 3.5	มากกว่าหรือเท่ากับ 4.0	มากกว่าหรือเท่ากับ 4.5	มากกว่าหรือเท่ากับ 5.0	1. พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลด้านสุขภาพจิตอย่างยั่งยืน มีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล 2. พัฒนาคุณภาพระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพจิต สิทธิประโยชน์ และระบบประกันสุขภาพของผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
2. ร้อยละของหน่วยบริการด้านสุขภาพจิตที่มีผลการประเมินระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานผ่านเกณฑ์	ร้อยละ 45	ร้อยละ 60	ร้อยละ 85	ร้อยละ 100	
3. สัดส่วนบุคลากรสายงานหลักด้านสุขภาพจิตต่อประชากรแสนคน					
- จิตแพทย์ทั่วไป	1.0	1.2	1.4	1.6	
- พยาบาลจิตเวช	7.5	15.0	22.5	30.0	
- นักจิตวิทยาคลินิก	0.8	1.3	1.8	2.5	
- นักสังคมสงเคราะห์	1.0	1.4	1.9	2.3	
- นักกิจกรรมบำบัด	1.0	1.2	1.4	1.6	

เป้าประสงค์ 4.2

หน่วยบริการด้านสุขภาพจิต มีการพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการ

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายระยะ 20 ปี				แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ
	พ.ศ.2561-2565	พ.ศ.2566-2570	พ.ศ.2571-2575	พ.ศ.2576-2580	
1. จำนวนนวัตกรรม/องค์ความรู้ที่สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชของประเทศ (เป้าหมายสะสม)	20 เรื่อง	40 เรื่อง	60 เรื่อง	80 เรื่อง	1. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพจิตให้มีคุณภาพเพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงในระดับประเทศและนานาชาติ 2. พัฒนานวัตกรรม/องค์ความรู้/งานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชของประเทศ
2. จำนวนประเด็นความรู้ที่ใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในระบบสารสนเทศสุขภาพจิต (เป้าหมายสะสม)	25 เรื่อง	50 เรื่อง	75 เรื่อง	100 เรื่อง	3. สนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม/เทคโนโลยีด้านสุขภาพจิตในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

